

Izhaja vsako sredo. Naročnina: letno 30 Din, polletno 15 Din, za inozemstvo letno 50 Din. Inserati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Agrarna reforma pred izvedbo

Začasna državna uprava razlaščenih gozdov

Iz Beograda poročajo: V smislu zakona o likvidaciji agrarne reforme je v območju dravske banovine načelno razlaščenih pri raznih veleposestvih okoli 40.000 hektarov gozdov, od katerih odpade samo na bivšega kneza Auersperga okrog 15.000 hektarov. Minister za kmetijstvo g. Juraj Demetrovič je v sporazumu z ministrom za šume in rude g. Viktorjem Pogačnikom in v soglasju z ministrskim svetom izdal rešenje, da se v Ljubljani osnuje začasna državna uprava, ki bo prevzela razlaščene gozdove in skrbela, da ne bo nastal zastoj v rednem gospodarstvu na posameznih kompleksih. Ta uprava ima tudi nalogo pripraviti vse potrebno za končno likvidacijo tega vprašanja. Minister za kmetijstvo Juraj Demetrovič je imenoval v to upravno komisijo naslednje gg. narodne poslance: Milana Mravlje, inž. Franca Pahernika, Rasta Pustoslemška, nadalje Matka Brnčiča, uradnika agrarnega urada pri banski upravi v Ljubljani, dr. Janžeta Novaka, odvetnika v Ljubljani, inž. Zmaga Zierfelda, direktorja šumske šole v Mariboru, inž. Urbasa, šumarskega referenta v Mariboru, Valentina Babnika, župana v Št. Vidu nad Ljubljano in predsednika županske zveze za dravsko banovino in Franca Goričarja, kmetijskega svetnika v pokoju in župana v Višnji vasi pri Celju.

Gozdna agrarna reforma v Sloveniji

Prosim Vas, tov. urednik, da mi daste prostora za sledeče vrstice:

Pred dobrim tednom je hotel slučaj, da sem na deželi srečal dobro znanega človeka: uglednega srbskega politika in večkratnega predsed-

dr. Janže Novak,

za izvedbo agrarne reforme zaslužni podpredsednik »Zveze slovenskih agrarnih interesentov«.

nika jugoslovanskih vlad. V šaljivem tonu me je imenoval boljševika, ker da z agrarno reformo boljševiziram lepo Slovenijo. Iz nadaljnega razgovora sem od njega zaznal še, da so me moji ljubi Slovenci zopet enkrat tožili v Beogradu. Ker poznam naše papenheimovce, me ta novica nikakor ni presenetila, ker se poznamo in vsi vemo, da se Slovenci navzgor radi tožarimo in obrekujemo. S te strani nas prav dobro poznata i Dunaj i Beograd.

Milan Mravlje,

narodni poslanec in glavni organizator vseh slovenskih agrarnih interesentov.

Ce ta osebna zadevica ni zanimiva pa je zanimivo njeno stvarno ozadje, in o tem hočem danes spregovoriti.

Da je bilo vprašanje agrarne reforme v naši državi premaknjeno z mrtve točke, je brez dvoma zasluga tudi organizacije »Zveze slov. agrarnih interesentov« s sedežem v Ljubljani. Vsaj spočetka je bila ta organizacija splošno narodna in izvenstrankarska. Njeno članstvo so tvorili slovenski mali ljudje, kmetje, obrtniki in poljedelski delavci, med katere so se pomešali ponekod tudi obrtni delavci. Inteligence (razen treh oseb) ni bilo poleg, ona ni sodelovala, čeprav je bila ponovno vabljena. To je bilo zastojkarsko delo in upanja na skorajšnji uspeh je bilo le malo. Veliko se je agitiralo; interveniralo v tisočih primerih pri raznih oblastvih; predlagalo; izdelovali so se zakonski projekti; zborovalo se je ter se ustvarjal živ in buden socialno političen pokret malega podeželskega človeka. — Končno je bivši poljedelski minister Stanko Šibenik res izdelal in predložil vladi svoj načrt zakona o likvidaciji agrarne reforme »v severnih pokrajinah«. Ta zakon je bil plod kompromisa. Njegova poglobljena napaka je bila v tem, da je bil izrazito arbitražen zakon. Njegova pomembnost nasprotno pa je bila v činjenici, da se je agrarna re-

forma raztegnila tudi na gozdove. Agrarni subjekti za gozdove so bili v zakonu le površno naznačeni, a njihova končna utrjenost je bila pridržana poznejšim ministrovim odlokom in pravilnikom. Tedaj so razni pristojni ministri zatrjevali, da pridejo tudi glede gozdov v poštev kot agrarni subjekti **edinele resnični agrarni interesenti**, nikdar in nikoli pa ne politične občine. Za bivšo Hrvatsko so bile predvidene kot agrarni subjekti tamkaj postoječe imovne občine, ki jih pri nas ne poznamo.

V Sloveniji je bilo treba agrarne subjekte za gozdove v kratkem roku 30 dni pravno organizirati, da se morejo pravno veljavno prijaviti kot reflektanti. »Zveza slov. agrarnih interesentov« je tedaj v roku pičlih treh tednov ustanovila in sodno registrirala približno 200 pašniških in gozdnih zadrug, ki so se vse prijavile kot agrarni subjekti za gozdne objekte.

Najprej je zašumelo po deželi, da bo agrarna reforma naše lepe gozdove uničila, da bodo ob delo in kruh. Tedaj je »Zveza« postavila svoj socialno-politični program glede razlaščenih gozdov, edino pameten, mogoč in velikopotezen program. Rekli smo: Ako se naši fevdalci razlaste tudi kot lastniki velikih šumskih kompleksov, potem se razlaščeni deli ne smejo še drobiti. Tehnično in komercialno naj se

Albin Prepeluh,

eden prvih pobornikov za izvedbo agrarne reforme.

upravljajo kot gospodarska enota in sicer v splošno korist resničnih agrarnih interesentov. Dohodki razlaščenih gozdov naj gredo v poseben sklad, ki bodi osnova starostnega in morda tudi nezgodnega zavarovanja malih kmetov in podeželskih delavcev v Sloveniji. Ko je cesar Jožef II. konfisciral samostanska imetja, je ustanovil za cerkveno verske namene »Vrski zaklad«, ki neokrnjen obstoja še danes. Ako se naj naši veleposestniški gozdovi razlasté, naj se pa našemu času primerno, uporabijo v splošen socialen namen ljudstva. Tako bi bila šumska

agrarna reforma vsem interesentom enako blizu, vsem enako pravična. Morda se takšen veliki socialno-političen načrt ne da izvesti na Hrvatskem zaradi tamošnjih posebnih prilik. Pri nas v Sloveniji pa ga je mogoče izvesti, in menda glede tega ne bo oporekanja od nobene strani.

Toda prišlo je prvo razočaranje. Ko je g. minister Demetrovič utrdil agrarne subjekte tudi za Slovenijo, smo videli:

prvič, da so se gozdni kompleksi razlastili samo inozemcem odnosno narodnostnim tujcem; drugič, da se je gozdni maksimum tudi tem vsem zvišal;

tretjič, da so se imenovali kot agrarni subjekt samo politične občine, a niti ne vse, ki so se v zakonitem roku prijavile. Vendar so ostala odprta še ena vrata: Političnim občinam so se gozdovi dodelili le v ideelnem delu. Zato je vsaj skupna uprava še vedno mogoča. Glede bodočnosti pa je vse popolnoma neizvestno.

Med praviimi agrarnimi interesenti in med njihovimi organizacijami je nastalo zaradi tega vznemirjenje in je to le preveč razumljivo. Vsi njihovi napor, vse njihove organizacije, vsa zborovanja in vsi predlogi, je bilo zaman; bili so postavljeni — kar se tiče gozdov — neusmiljeno pred vrata. Ko je bil ta sklep gospoda ministra za poljedelstvo naposled tudi še uzakonjen v finančnem zakonu, tedaj se je že jasno videlo, kam pes taco moli.

Sedaj so imeli razlašeni veleposestniki zopet priliko, braniti »svoje pravice«. Njihovi advokati — advokat zastopa vsakogar, ki ga pokliče! — in drugi graščinski uslužbenci, so začeli s propagando med občinskimi odborniki vstih političnih občin, ki so jim bili graščinski gozdovi dodeljeni v ideelni izmeri. Dokazovalo se je, da bodo gozdovi postali za posamezne občine težko breme, takorekoč prava šiba božja. Pojavili so se konkretni predlogi, da ta in ta graščina dá občini toliko in toliko hektarov gozda popolnoma zastoj v last, ako se občina odreče ostali razlašeni površini v korist graščine. Vršile so se občinske seje, na katerih so nastopali za takšne kompromise graščinski uslužbenci ali njihovi poslovni prijatelji, potiskajoč v stran prave agrarne interesente in njihov socialno-politični namen, o katerem sami dobro vedo, da bo služil šele prihodnjim generacijam.

Ako bodo dobile posamezne politične občine gozdove, bodo uporabile njihove eventualne dohodke v pokritje svojih mnogih bremen in za znižanje sedanjih visokih občinskih davkov (doklad). Veliki kompleksi bodo zdrobljeni in poleg tega bodo ti gozdovi v večni nevarnosti, da se izsekajo prekomerno vsled finančnih zadreg politične občine. Vsak dobro ali vsaj srednje dobro situirani občan ima razvite mnogo jače lokalne interese kot pa splošne, obče ljudske. Zato je temu občanu naš socialno-politični program, ki naj služi obćim ljudskim množicam in ne direktno lokalnim interesom, tuj; osebno mu je preveč daleč, preveč utopičen, preveč meglen. Poprej povsem apatični in neinteresirani so postali lokalni občani preko noči živahni in agilni, oni so zaduhali klobaso, ki se namerava »razdeliti« in razumljiva je njihova miselnost, ki nas, tiste okoli »Zveze slov. agrarnih interesentov« proglašajo za boljševike in da drugi, njihovi zaplečniki, ki jim pride ta miselnost iz političnih ali osebnih razlogov prav v prilog, to frazeologijo hudobno ponavljajo.

Pravili so mi, da so bile iz naših krajev deputacije v Beogradu, ki so zahtevale razlašene gozdove za politične občine. To ni nič hudega. Hudo pa je, ako je res, kar se govori, da so stroške za vožnjo in za bivanje v Beogradu, poravnali prizadeti fevdalci. Skoraj ne morem verjeti, da bi bilo to res!

Dosedanji razvoj agrarne reforme v Jugoslaviji nam v svetu ni prinesel slave. V svetovni politični in socialni literaturi smo že ponovno morali brati kritike, ki moramo o njih priznati, da niso povsem neosnovane. Tako moramo brati zopet v novem Šeringovem zborniku

o agrarnih spremembah v izvenruski vzhodni Evropi, neprijetne ugotovitve. V Jugoslaviji je padlo pod agrarno reformo 20.000 kvadratnih kilometrov obdelovalne zemlje ali 8% vse državne površine. Kolonizacija v Bosni in v Vojvodini se je ponesrečila, ker so »prišlekci« z zemljo špekulirali, vsled česar je ostala neobdelana in zapuščena. Dodelitev zemlje se je čisto vršila po strankarskih vidikih, ali celo koruptno. Glede Slovenije konstatira cit. zbornik, da je parcelacija zemlje strahotno narasla in da je v tem pogledu mogoča primerjava samo še z nekaterimi provincami Kitaja!

V tej konstataciji, ki jo vsa ta leta po vojni ponavljamo v raznih varijantah in na mnogih zgledih, se vsakim pametnim očem odkriva naš strašni, naš veliki socialni problem; gospodarski problem malega naroda, našega malega delovnega človeka, naše drobcane zemlje. Če bi bili vsi složni, disciplinirani, enotni, bi imeli pred seboj trdo nalogo. Razbiti na stranke in klike pa mu gotovo ne bomo kos in kolesje socialnega dogajanja bo šlo preko našega narodnega telesa kot gre lokomotiva preko trmaste samomorilca.

Nekaj pripomb o razdolžitvi

Vprašanje o razdolžitvi kmetov se je pojavilo kar čez noč. Zakaj in kako — o tem bomo še rekli kakšno besedo pri priložnosti. Za enkrat naj zadostuje le ugotovitev, da je to vprašanje tu in postaja toliko važnejše, kolikor bolj se tudi odločilni činitelji zavedajo, kakšnega pomena so kmetje v naši državi že zaradi svojega velikega števila.

O razdolžitvi so časopisi pri nas v najnovejšem času mnogo pisali. Razpravljali so mnogo o vzrokih zadolžitve in predlagali nebroj deloma si zelo nasprotujočih rešitev; povedali so mnogo koristnega in resničnega, pojavilo pa se je tudi mnogo demagogije najbolj nespametne vrste. So namreč na svetu še vedno ljudje, ki kar ne morejo pozabiti na tiste lepe čase, ko ni bilo treba drugega znati, kakor da si licitiral za ljubezen ljudstva vedno višje in višje, pamet je pa dremala za vrati...

Dolgove je treba plačati!

O vzrokih, ki so dovedli kmeta v hude dolgove, danes ne bomo razpravljali, čeprav je tudi to poglavje prav zanimivo, če ne iz drugega vzroka, pa že zato, da se bomo vedeli ravnati za bodočnost. Danes nas zanima predvsem vprašanje, kako bi se bilo mogoče dolga rešiti — kako in zakaj je bil dolg narejen, je pa čisto druga stvar. Dolgovi so tu in čisto vseeno je za njihovo plačevanje, če vem, kako je do njih prišlo ali pa če tega ne vem.

Mi živimo dandanes v kapitalističnem družabnem redu, ki proglašajo za svoje temeljno načelo, da je privatna lastnina sveta in nedotakljiva. Dosledno temu načelu velja tudi njegova posledica, da je treba dolgove plačati — tudi kmetijske dolgove!

Dolga pa ne more nihče plačati drugače kakor da ga plača ali sam ali pa ga plača zanj nekdo drugi, bodisi da mu ta znesek daruje (n. pr. oče za sina) ali pa mu ga posodi pod ugodnejšimi pogoji. Druge poti ni!

Kdo naj plača?

Iz vseh člankov in razprav o razdolžitvi razvidimo to, da kmet dandanes svojega dolga ne more plačati pod današnjimi pogoji. Kmet dolga ne more plačati 1. ker za svoje pridelke skoro nič ne dobi, kmet ne more plačati, 2. ker je obrestna mera tako visoka, da do odplačevanja glavnice skoraj ne pride; kmet ne more plačati 3. ker so roki za odplačevanje prekratki.

Kmet sam torej ne more zlepa plačati; zato večina predlaga, naj mu pomaga plačevati nekdo drugi in to naj bo — država... Okoli državne

Sedanja ozka in sebična borba lokalnih interesov, ki ne vidijo preko zvonika domače fare, za razlašene gozdove in za njihovo dodelitev političnim obćinam, pokazuje popolno neumevanje za velikopotezno, za socialno pravično rešitev tega dosti važnega vprašanja. Ona pokazuje našo nezrelost in nepripravljenost v odločilnih trenutkih. Nič nas ni izučil plebiscit na Koroškem, nič proč vržena »Wilsonova linija« na zapadu, nič številne politične in socialne zmote in napake. Mi znamo ščititi in braniti interese meščanov, obrtnikov, trgovcev, šumarjev, strojevodij, piskrovezcev, vsakega, tudi najmanjšega stanu, vsakega za sebe in proti vsem, ne znamo ali nočemo ali ne smemo pa ščititi interese splošnosti, vsega ljudstva, ne znamo ali nočemo ali ne smemo spoznati in braniti koristi vsega naroda.

Ne nadaljujte po dosedanji poti. Ako koga razlastite, postavite na mesto stare in grde stavbe novo in lepo palačo, ki bo vsemu narodu v čast in ponos.

V soboto, 17. septembra 1932.

Albin Prepeluh.

pomoči se dandanes suče kar celo vprašanje razdolžitve.

Kako naj »država« plača?

Jasno je, da tudi »država« ne more dolgov za nikogar drugače plačati kakor z denarjem. Ker pa tudi v državno blagajno ne pada denar iz neba, ga mora tudi država od nekod dobiti. Dobiti ga pa ne more drugače kakor s tiskanjem bankovcev ali pa od zvišanja davkov.

Kaj pomeni tiskanje bankovcev, vedo vsi, ki poznajo žalostno zgodovino avstrijske krone. Tiskanje bankovcev pomeni prisilno posojilo in inflacijo; iz inflacije pa se država zopet ne more rešiti drugače kakor z zvišanjem davkov. Z inflacijo porušeni premoženj pa ne more popraviti.

Če bi torej država hotela prevzeti vse kmetijske dolgove v plačevanje, bi se morala sama zadolžiti in svoj dolg prej ali slej tudi odplačevati. Odplačevali pa bi ta dolg vsi davkoplačevalci po vseh pokrajinah v enaki meri.

Če bi se pa lotili tega pota, bi bili posamezni kraji zelo neenako prizadeti, ker so dolgovi silno neenakomerno razdeljeni: eni bi uživali mnogo več dobrot kot drugi, bremena pa bi morali nositi vsi enako.

Država bi z uspehom posegla vmes lahko le tedaj, če bi sama prevzela kmetijske dolgove v plačilo pod pogojem, da dolžniki plačajo svoje dolgove državi pod ugodnejšimi pogoji kakor jih imaj sedaj, torej dolgoročno in pod nižjimi obrestmi.

Taka finančna operacija bi pa bila zopet težko izvedljiva, ker bi se čutili zapostavljeni vsi drugi ljudje, ki imajo tudi dolgove: trgovci, obrtniki, uradniki itd. Na drugi strani pa je vprašanje, če bi bili s tako rešitvijo zadovoljni — upniki (denarni zavodi itd.).

Znižajte obrestno mero!

Najboljša rešitev razdolžitve bi bilo pač znižanje obrestne mere na primerno stopnjo. Tako so naredili tudi v Avstriji, ko so določili kot najvišjo dopustno obrestno mero 6 procentov, vsako višjo obrestno mero pa so proglasili za oderušstvo.

Z znižanjem obrestne mere pa bi se morali podaljšati tudi plačilni roki. Če ne more tovara speljati par konj naenkrat, je treba tovar razdeliti in ga speljati z več vožnjami, pa gre. Nekdaj so hranilnice dajale posojila za 30 let, pa ni nobena propadla.

Razdolžitev in denarni zavodi

Vsled nameravane razdolžitve pa preživljajo hude dni denarni zavodi. Ti ne posedajo svojega denarja, ampak njim v varstvo izročeni denar, ki ga pa ne morejo izplačevati na zahtevo nazaj, če ne dobivajo posojil z obrestmi vredno nazaj.

Zato pa je treba svezati z vprašanjem o razdolžitvi tudi vprašanje o zaščiti upnikov, zlasti denarnih zavodov. To vprašanje pa ni povsod enako, ampak ga je treba reševati po krajevnih razmerah.

Pri nas n. pr. ne bi prav nič škodovalo, če bi se število denarnih zavodov znatno zmanjšalo (s fuzijami ali kakorkoli). To bi upravo denarnih zavodov zelo pocenilo in obrestna mera bi bila lahko znatno nižja.

Nikakor pa ne gre in tudi ne pojde, da bi država žrtvovala davčni denar — in okoli tega se bo vse sukalo — enostransko. Zapravljujev ali lahkomisljenih špekulantov država ne sme podpirati, ker mora obveljati načelo: **Dolgove je treba plačati.** Gre samo za način, ali pod lažjimi ali pod težjimi pogoji. V tem je jedro vsega vprašanja.

Zborovanje JRKD v šmarskem srezu

Dne 18. t. m. se je vršilo v treh centrih Šmarskega sreza t. j. v Šmarju, Rogatcu in Kozju troje velikih zborov JRKD, katerih se je udeležilo vsega nad 4000 zborovalcev. Dokaz, kako globoko se je s sistematičnim in vztrajnim, dasi tihim delom zasedrila tudi v tem srezu misel nove od Nj. Vel. kralja z dne 6. januarja 1929 začrtane državne politike složnega dela za idejo državnega edinstva in gospodarskega napredka.

Narod je na vseh treh zborih iskreno pozdravil voditelje te nove državne politike, predvsem starega bojevnika za kmetijske pravice g. ministra Ivana Puelja, domačega sreskega poslanca g. Vekoslava Spindlerja ter narodne poslance gg. Stanka Lončarja, Dragotina Perka, Milana Dobrovoljca, Jakoba Zemljiča in Antona Hajdinjaka.

Povsod je narod z občudovanja vredno disciplino, pozornostjo in globokim razumevanjem težkih ekonomskih problemov sledil vsem govorom.

Po prvi sv. maši se je vršilo prvo zborovanje v Šmarju pri Jelšah. Iz vseh oddaljenih krajev obširnega Šmarskega sodnega okraja se je zbralo nad 1300 zborovalcev.

Kot prvi je poročal o delu v vladi, o načrtih zakonskih predlogov, kateri se bodo še v najkrajšem času reševali tako v kralj. vladi kakor v narodnem predstavništvu naš stari narodni borec, ljubljene našega naroda, še posebno kmetijskega, g. minister Ivan Puelj. Poleg njega so poročali o delu v narodnem predstavništvu še sledeči gg. narodni poslanci: Dragotin Perko, Anton Hajdinjak, Jakob Zemljič in seveda naš pridni domači poslanec Vekoslav Spindler.

Tako g. ministru kakor gg. narodnim poslancem se je v lepih domačih besedah zahvalil v imenu vseh občanov Šmarskega sodnega okraja sladkogorski župan g. Nunčič s prošnjo, da še nadalje zastavijo ves svoj trud v dobrobit našega po tej krizi tako prizadetega okraja.

V Rog. Slatini je pričakovala nad 1200 glav broječa množica ljudstva pred hotelom Pošta. Po pozdravu g. ministra in narodnih poslancev se je podala vsa množica v obsežne prostore Zdraviliškega kina, katerega je napolnila do zadnjega kotička, tako, da je ostalo še izven lokala dosti zborovalcev.

Po govorih g. ministra in narod. poslancev je bila predlagana resolucija glede pomoči po suši in toči težko prizadetim krajem ter se je ista izročila g. ministru Puelju, kateri je obljubil vso možno pomoč.

"Lux je bil vedno boljši!"

A zdaj je še cenejši

Velik zavitek . . . . . zdaj Din 4.50
Mali zavitek . . . . . zdaj Din 3.—
pri vedno enaki kakovosti!

LUX PERE VSE DA JE ZOPET KAKOR NOVO

Popoldne se je pričelo zborovanje v Kozjem. Množica nad 1300 ljudi je že bila zbrana na trgu pred občinskim domom in je burno pozdravila tako došlega g. ministra kakor narodne poslance. — Zborovanje je otvoril Kozjanski župan g. dr. Kloar, nakar so poročali o delu vlade, narodnega predstavništva, o ukrepih za omiljenje splošne krize poleg g. ministra Puelja tudi narodni poslanci gg. Stanko Lončar, Jakob Zemljič, Anton Hajdinjak in Vekoslav Spindler. Posebno je g. minister še opozoril ljudstvo, da se ne da zbežati po raznih odposlancih lastnikov veleposestev, ampak naj trdno zaupa vladi in njenim zastopnikom. Zemlja je bila in mora biti zopet last kmetov.

G. župan dr. Kloar je naprosil še g. ministra in narodne poslance, da zastavijo ves svoj vpliv ter vse svoje moči, da dobi sodni okraj Kozje, kateri je vsled slabih prometnih zvez takorekoč odtrgan od sveta, davčno upravo, katera jim je bila odvzeta l. 1928. in ekspozituro sreskega načelstva.

Župani Kozjanskega okraja so izročili svojemu poslancu obširno resolucijo glede pomoči po toči in suši težko poškodovanim krajem s prošnjo, da doseže na mednarodnem mestu nujno in izdatno pomoč.

Iz vseh treh zborovanj so bile odposlane udanostne brzojavke Nj. Vel. kralju in pozdravne brzojavke gg. ministrskemu predsedniku dr. Srškiću, ministru dr. Kramerju, ministru za trgovino Mohoriču in ministru za kmetijstvo Demetroviču.

Nepozabna nam ostanejo ta lepa zborovanja, na katerih je naše ljudstvo, zbrano prav iz vseh občin sreza, manifestiralo za našo lepo idejo, za našo državno in nacionalno neodvisnost in upamo, da se v prihodnje snidemo še v mnogo večjem številu, da tako dokažemo, da naš srez ne bo med zadnjimi. Najiskrenejša zahvala g. ministru Puelju, vsem gg. narodnim poslancem, kakor tudi vsem zborovalcem.

Kdo skrbi za našega kmeta?

V »Jutru« priobčen članek z dne 15. t. m., napisan po nar. poslancu g. Petovarju, ki govori o velesejmu, zlasti pa o razstavi montafonske živine, je zelo hvalevreden. Ob tej priliki pa ne smemo pozabiti pretečeni nakup montafonske živine, ki se je izvršil v marcu mesecu z ministrsko subvencijo pri kmečkih zadrugah na Dolenjskem. Tudi takrat, kakor sedaj je bilo iz gotove strani predlagano ministrstvu, naj kupi plemensko govedo samo pri družbi »Jugomontafon«. Toda glejte čudo, prišel je v napot »ovaj Kranjac Puelj«, kakor je nekje napisano, pa je preprečil nakup na veleposestvih in kupovalo se je samo pri naših zadrugah.

»Ovaj Kranjac« je bil že v Prekmurju gotovi zagrebški gospodi v napot, da si ga je privoščila in tako je tudi sedaj. Ako se s člankom g. Tineta Janharja tudi ne strinjam v pretežni večini, vendar lahko rečem: Kaj bi z našim kmečkim ljudstvom bilo, da nima res pravih idealnih zastopnikov! Dozdeva se, da je gotova teoretična gospoda res prespala polom avstrijske aristokracije. Ne samo na veleposestvih, tudi v naših zadrugah in živinorejskih društvih je prilika dobre odbire plemenskega goveda. Na tem polju deluje že veliko naših javnih strokovnjakov in uspeh tega dela je viden za vsakogar, ki se hoče približati iz velikega mesta naši mali vasi.

Pri boleznih srea in poapnenju žil, nagajenosti h krvavitvam in napadih kapi zasigurava »Franz Josefova« grenčica lahko izpraznjenje črevesa brez vsakega napora. Znanstvena opazovanja, na klinikah za bolezni krvnih cevi so izkazala, da služi »Franz Josefova« voda posebno starejšim ljudem. Frane Josefova voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijah trgovinah.

Mladina

Naloga in cilji naše kmetijske mladine

Današnja splošna gospodarska in moralna kriza, ki do temeljev pretresa vse svetovno gospodarstvo in vso kulturo, iz katere nihče ne ve, pravega izhoda in prave rešitve, je posledica razbrzdanih strasti, poltenosti, lenobe in napačne vzgoje stare generacije, katera se je v stremljenju za lagodnim in udobnim življenjem, odvrnila od narave in kmetijskega dela, ki je edini pravi vir vse človeške sreče, kajti edino na lastnem nezadolženem kmetijskem domu, je mogoče, da človek živi v krogu svoje rodbine v popolni svobodi, odvisen samo od Boga in kralja.

Samo na kmetiji, na kmetijskem domu, je mogoče, da človek živi neprenehoma, noč in dan, skozi vse svoje življenje, med delom in počitkom, v boleznih in zdravju, v veselju in žalosti, vedno med svojimi najljubšimi in najdražjimi, med stariši in otroci, brati in sestrami, sosedi in prijatelji, in to, v prosti naravi, kjer nam življenje sladi prav vse, kar vidimo, slišimo in občutimo.

Kako pusto, enolično in dolgočasno je življenje v tovarnah, rudnikih, pisarnah in drugih službah, kjer mora biti človek ločen od svojih dragih in božje narave. Kako slabi posnetki narave se vidijo v kinu in slišijo v radiu, ali pa predstavljajo v gledališčih. Kako pusta in za razumnega človeka nevedna je zabava s popivanjem, plesi in nesmiselnim življenjem, kakor to vidimo in je v navadi po mestih in trgih.

A kljub toliki razliki, vidimo, da mnogi mladi ljudje s kmetov silijo v mesta, tovarne in rudnike. Vzrokov za to je veliko. Glavni vzrok pa je v pomehkuženju in napačni vzgoji stare generacije, ki je nesmiselno prešla iz naravnega v denarno gospodarstvo, v stremljenju za lagodnim in udobnim življenjem. S tem se je stara generacija zasužnjila kapitalizmu, ki je potom tehničnega napredka v veleobratih, s konkurenco in oderuštvo upropastil kmetijski stan in ustvaril današnjo brezposelnost in splošno gospodarsko in moralno krizo.

Naša kmetijska mladina, pa nam je pokazala, da noče posnemati stare, pomehkužene generacije. Pokazala nam je, da noče več v tovarne in v mesta, marveč da hoče na kmetiji delati in ostati.

Na vseh prireditvah in na vseh naših tabornih, nam naša kmetijska mladina dovolj glasno kliče, da hoče nazaj k grudi, nazaj k kmetijskemu delu, nazaj v naš mili rojstni slovenski dom, kjer si hoče z lastnimi rokami, z lastnim delom, — brez modernih tovarniških strojev — pridobiti vse, kar za življenje in svoj obstoj potrebuje.

Le pogledite, vi stariši, vzgojitelji in narodni voditelji, s čim je okrasila naša kmetijska mladina svoje vozove, s katerimi je poveščevala vse naše prireditve po celi Sloveniji? — S čim se ponaša, ta naša kmetijska mladina pri tekmah? — Poslušajte njene pesmi in vzklike, pa boste izvedeli, po čem hrepeni in za kaj se navdušuje, ta naš up in naša bodočnost.

Ali ne vidite in slišite, s kakšnim veseljem in navdušenjem, hrepeni ta naša mladina po domačem, kmetijskem delu in družinskem življenju v kmetijski hiši, na kmetijskem domu? Kakšno veselje in ponos, kaže ta naša kmetijska mladina, do trdega, ročnega kmetijskega dela, ki je danes najslabše plačano, pa si hoče vseeno ravno s tem delom zagotoviti svoj obstoj in popolno gospodarsko neodvisnost od kapitalizma, sebi in svojim bodočim otrokom?

Tu pogledite vsi naši stari strankarski politiki in narodni voditelji, kje in v čem je naša rešitev?

Naša kmetijska mladina vam kliče dovolj glasno in kaže dovolj jasno, da je le v delu, v trdem ročnem kmetijskem delu in poštenem naravnem domačem družinskem življenju, edina naša rešitev iz sedanje krize in najboljše zagotovilo naše svobode in našega obstoja v bodočnosti.

Slovinci smo lahko ponosni, da je naša kmetijska mladina na taki pravi poti.

To naj bo zgled in pobuda, v prvi vrsti naši delavski, pa tudi meščanski, srednješolski in akademski mladini, da se pridruži v vrste naših kmetijskih fantov in deklet, da bo tako vsa slovenska mladina enih misli in enega duha, preobrazila in zboljšala vso miselnost naše stare pomehkužene generacije, ki se še danes zgublja z nesmiselnim in brezsmotrenim gospodarstvom in političnim strankarstvom, v pohujšanje naše mladine in pogubo naroda in države.

Vsi smo dolžni, da to našo mladino podpiramo v prvi vrsti s tem, da iščemo potov in sredstev, da tej naši mladini preskrbimo dovolj zemlje, kjer si bo mogla ustanoviti svoje domove in praktično uveljaviti svoje moči in doseči svoje cilje.

Gospodje politiki, državniki in vzgojitelji, razmišljajte o tem. V naši Jugoslaviji imamo še za stoletja dovolj rodovitne zemlje in kruha, za vse naše otroke.

Treba je samo dobre volje in nestranske poštvalnosti tudi pri naših narodnih voditeljih, kakor to odlično kaže naša kmetijska mladina.

Glavna naloga in cilj naše kmetijske mladine pa mora vedno biti: Z vero v Boga, služiti s poštenim delom in zvesto kralju, narodu in domovini, na lastnem nezadolženem kmetijskem domu, v vzgled celemu svetu in v strah vsem našim notranjim in zunanjim sovražnikom.

Franc Beltram.

★

Zahvala

Naš kmetijsko-mladinski praznik, ki se je vršil na praznik 8. septembra t. l. v Celju, je prav lepo uspel. Naši fantje in dekleta so pokazali širši javnosti, da predstavljajo močno organizirano silo, s katero se bo moralo računati v našem javnem življenju. Vsem tovariškim društvom, posameznim tovarišem in tovarišicam in sodelavcem, ki so poštvalno sodelovali in krepko prijeli za delo, izrekamo za njih trud najlepšo zahvalo. Pokazali so, da se v polni meri zavedajo, da je le v skupnem in složenem delu mogoča zmaga našega kmetijsko-delavskega mladinskega pokreta.

Da pa bodo naše prireditve v bodoče še bolj uspele, prosimo vsa tovariška društva, da nam prijavijo vse nedostatke in pogoške, bodisi pismeno ali pa ustmeno na prihodnji seji pododbora, v nedeljo, dne 25. sept. t. l.

Tovariški pozdrav!

Pododbor Zveze kmetijskih fantov in deklet v Celju.

★

Zanimive kolesarske tekme

>Društvo kmetijskih fantov in deklet< v Notranjih Goricah priredi v nedeljo 2. oktobra 1932 velike kolesarske dirke s sledečim sporedom:

1. meddruštvena dirka na 39 km,
2. društvena dirka na 26 km,
3. deklška dirka na 5 km,
4. dirka v vreči na kolesih.

Prijave je poslati najkasneje do 29. t. m. >Društvo kmetijskih fantov in deklet< v Notranjih Goricah, p. Brezovica v roke tov. Stražišarju Jožetu, ki tudi daje potrebne podatke in pojasnila. Prijavnina znaša 5 Din. Zbirališče je ob 13. uri pred gostilno Valentina Erbežnika v Vnanjih Goricah. Po končani dirki se vrši veselica s plesom.

Vsa tovariška društva vabimo, da k dirki prijavijo svoje kolesarje.

Odbor.

Dopisi

Smladnik, Sadjarska podružnica priredi v dneh od 9. do 16. oktobra v Društvenem domu sadno razstavo. Razstavili bodo lahko vsi sadjarji v podružničnem področju, in sicer sveže, suho in predelano sadje. Posebno pridejo v poštev one vrste, katerih imena ne vemo, pa dobro rode v tukajšnjem okolišju. Razstava bo pa imela obenem tudi kupčijski značaj. Teden pred otvoritvijo, t. j. 2. oktobra, bodo zastopniki podružnice zbirali sadje po vaseh, in sicer od vsake vrste po 6 komadov. Upamo, da ne bo nobenega sadjarja, ki bi ničesar ne razstavil.

Dolnja Lendava. Zasedanje sres. kmet. odbora se je vršilo dne 17. septembra pod težo gospodarske krize in pod dojmom obupnega razpoloženja posestnikov radi pomanjkanja krme vsled velike letošnje suše. Zategadelj je razumljivo, da so se soglasno sprejele od predsednika inž. Mikuža predlagane resolucije na merodajna mesta in sicer:

1. da se odpšejo davki v onem razmerju in v oni višini za kolikor so letošnji pridelki radi velike suše manjši od pridelkov v normalnih letih,

2. da naj se dovolj brezplačen železniški prevoz krme in koruze za srez Dol. Lendavo, katera naj se razdeli boljšim posestnikom po nabavni, siromašnejšim pa po polovični ceni ali pa proti brezobrestnemu posojilu s pomočjo subvencij iz državnih in banovinskih sredstev.

3. poveča naj se kontingent našemu srezu za izvoz živine in to iz razloga, da bodo cene porastle in da bodo posestniki dobili vsaj nekaj denarja za nakup krme. Ta prošnja je tembolj utemeljena, ker je bil naš srez dva meseca zaprt proti izvozu živine in ker je ta srez izrazito živinorejski in nima za izvažanje nobenih drugih kmetijskih pridelkov.

Na zasedanju je bil izvoljen na predlog sreskega načelnika dr. Trstenjaka prehranjevalni odbor za izvedbo pomožne akcije pri nakupu krme in koruze pod predstvom nar. poslanca A. Hajdinjaka. Za nujno izvedbo te akcije je dal sres. kmet. odbor iz svojih skromnih sredstev 30.000 Din na razpolago v dobrem mnenju in upanju, da ministrstvo za socialno politiko in za kmetijstvo, kakor tudi kralj. banska uprava podprejo to akcijo v taki višini, da bodo lahko siromašnejši posestniki dobili krmo po polovični ceni ali proti brezobrestnemu posojilu. Narodni poslanec Hajdinjak in sreski načelnik dr. Trstenjak sta da'a zasedanju zagotovilo, da bodeta tozadevne prošnje podpirala po svojih najboljših močeh, da se rešijo na ta način kmetijska gospodarstva pred neizbežnim propadanjem.

Na zasedanju je bil sprejet proračun za leto 1932 v višini 36.835 Din in odobren računski zaključek za leto 1931. Iz poedinih poročil je bilo razvidno, da je sres. kmet. odbor pospeševal kmetijstvo v veliki meri in na splošno zadovoljstvo naroda, za kar mu je izreklo zasedanje priznanje in zahvalo.

Bizeljsko. Dne 4. t. m. se je vršil na Bizeljskem dobro uspeli sestanek voilcev krajevne organizacije JRKD. Poslanec g. Urek je v poljudnem govoru pojasnil delovanje Nar. skupščine za zboljšanje našega gospodarstva — predvsem kmetijskega, katero preživlja danes najhujše čase. S pazljivostjo so navzoči zasledovali izvajanja gosp. poslanca glede razdolžitve kmetov. Poudarjal je, da je naše prezadolženo kmetijsko gospodarstvo v propadu ter da potrebuje nujne pomoči, ker na tak način bo pomagano tudi drugim stanovom, ki živijo v tesni zvezi s kmetijstvom. Vendar se pa imajo upoštevati pri izpeljavi tega tako važnega in nujnega koraka, odnosno zakona tudi interesi upnikov. Nedopustno bi bilo zaščititi lahkomišelnost pravljive in to na škodo marljivih, treznih in

varčnih gospodarjev - upnikov. Pogrešno je mišljenje tistih, ki mislijo, da se bi dolgovi kratkoma — črtali Gospod poslanec je žel za svoja izvajanja splošno odobravanje. Za njim sta govorila še g. dr. Drnovšek kot član načelstva sreske organizacije JRKD in Pinterič, kmet in župan iz Rigone, o važnosti organizacije JRKD z vabilom na pristop in vpis v organizacijo, katero smo ustanovili in ki že šteje lepo število članov. Zavedajmo se, da le v močni organizaciji nekaj veljamo.

X. Poročilo Hmeljarskega društva za Slovenijo. Zalec v Savinjski dolini, 10. sept. 1932. Vsled nastalega in še trajajočega ohlajenja v hmeljski kupčiji so se cene za vse kakovosti znižale, kar je povzročilo, da ponudba presega povpraševanje. Z ozirom na dejstvo, da se pričakovana množina 5—17.000 starih stotov ni dosegla in z ozirom na odlično kakovost našega blaga, pričakujejo hmeljarji izboljšanje kupčije. Nekateri nakupovalci razveljavljajo sedaj pravilno sestavljene prodajne pogodbe, sklicujoč se na mnenje, da se vsaka pogodba lahko razveljavi v 48. urah. Hmeljarsko društvo javi, da takšnih uzane hmeljska kupčija ne pozna in jih tudi poznati ne sme. Prodano — je prodano! — Društveni odbor.

Novice

Imena povejte, imena!

»Slov. Narod« od 14. septembra poroča pod naslovom »Nov tednik« to-le: »V soboto, 10. t. m. je izšla v Ljubljani prva številka »Pohoda«, ki bo izhajal vsako soboto. Odgovorni urednik je g. Miroslav Matelič... Prva številka prinaša na prvi strani pod naslovom »Kdo smo«, programatičen članek, ki je v njem med drugim rečeno: »Mi smo tisti, ki smo morali gledati, kako ogabni koristolovci upravljajo naše narodno premoženje, kako izsesavajo našega kmeta in delavca, kako poganjajo v zrak naše denarne zavode, da polnijo sebi svoja nenasitna žrela... itd.

Čisto prav je, če »Pohod« omenja stvari, ki so že skoraj pozabljene in vendar še niso pozabljene. Še bolj prav pa bi bilo, če bi »Pohod« povedal imena ljudi, ki upravljajo, izsesavajo in poganjajo v zrak!

Mogoče se »Pohod« spominja nekega predavanja, ki ga je imel menda v drugi polovici maja t. l. g. dr. Cepuder v Kolodvorski restavraciji »Miklič« v Ljubljani. Poslušalci, ki jih je bilo na tem predavanju nekaj stotin, pripovedujejo, da je naštel g. dr. Cepuder precej imen raznih takih »narodnih junakov«, kakor jih zgoraj opisuje »Pohod«.

Ali ne bi bilo dobro, če bi se »Pohod« obrnil za dotična imena, ki jih je javno slišalo nekaj sto ljudi, na predsednika ljubljanske podružnice »Narodne odbrane« g. dr. Cepudra?

Domače vesti

Celje. Seja Pododbora Zveze kmetijskih fantov in deklet v Celju se bo vršila v nedeljo, dne 25. t. m. s pričetkom ob pol 9. uri dopoldne v klubski sobi hotela »Union« v Celju. Na dnevnem redu je med drugim likvidacija kmetško-mladinskega praznika, ki se je vršil na praznik 8. septembra t. l., in priprave delovnega načrta za jesensko in zimsko dobo. Vsi tovariši in tovarišice se prosijo, da se seje sigurno udeležijo.

Požig v Zgornjih Gorjah. Preteklo nedeljo je v zgodnjem jutru pričelo goret gospodarsko poslopje posestnika Megušarja v Zgor. Gorjah pri Biedu. Požar, ki ga je podtaknila zlobna reča, je popolnoma uničil gospodarsko poslopje, vendar pa je škoda delno krita z zavarovalnico.

SARGOV

Izmed 10 ljudi jih ima 7 zobni kamen

...dobi
ga pa lahko vsak!

**Vsak izgubljen zob
Vas naredi starejšega!**

Le malokdo ve: dostikrat je zobni kamen vzrok, da se začno zobje majati in nazadnje izpadati! To nevarnost odvrnete s tem, da si zobe redno čistite s Sargovim Kalodontom. Pri nas je Sargov Kalodont edina zobna krema, ki ima v sebi sulforicinov oleat po Dru. Bräunlichu in to ga dela tako zelo učinkovitega: on odpravi polagoma zobni kamen in ohrani zobe močne in zdrave!

KALODONT

Proti zobnemu kamnu

V Tavči vasi pri Novem mestu je že drugič v letošnjem letu izbruhnil požar, ki je uničil gospodarjema Zupančiču in Potočarju 6 poslopij.

Čuden novorojenček se je pretekli teden narodil v Prekmurju na Marofu. Otrok je bil sicer normalen, le oči, ust in nosa ni imel.

V Ljubljani pri Zg. Kašlju sta pretečeni teden utonila dva mlada fanta, ki sta služila pri g. Gradu.

V premišljevanje! Ako kupite en par čevljev domačega izvora, podprete s tem domačega trgovca, domačega čevljarja, domačega tovarnarja usnja, domačega mesarja, ki proda kožo in končno domačega kmeta, kateri redi živino, ki da kožo. To pa še ni vse. Domači trgovec ima domače prodajalce, domači čevljar domače pomočnike, domači tovarnar domače delavce, domači mesar domače pomočnike in kmet pa dekle, hlapce in družino. Radi tega se ne sme samo govoriti po kavarnah, gostilnah, shodih, sejah in zborih, da je treba kupovati domače blago, temveč mora to tudi vsak sam dejansko storiti, ker samo potem bomo postali gospodarsko močni narod. Trgovski dom Stermecki v Celju, prodaja čevlje domačega izvora iz samo prístnega usnja, za moške in ženske, črne ali rjave, nizke ali visoke, lesene ali usnjate pete po Din 66—. Kdor naroči 4 pare skupaj, poštnine prosto po celi Jugoslaviji. Komur ne ugajajo, se vrne denar.

Dijaki na beograjskih gimnazijah. Na 8 beograjskih gimnazijah je vpisanih 7764 dijakov in dijakinj, od teh samo v prvih razredih 2729 ali skoro 30%. Zanimivo je, da šolnina ni prav nič vplivala na število dijakov.

Vlak je povozil govedo. Popoldanski vlak, ki prihaja ob 16:23 v Št. Jurij ob juž. železnici, je malo pred postajo povozil kravo, ki se je po neprevidnosti pastirja pasla na prog. Strojevodja, ki je opazil nesrečo, je takoj skušal ustaviti vlak. Kravo je vlak vlekel še kakih 300—400 m daleč za seboj, preden se je lahko ustavil.

Preureditev velesajma za stanovanja. V Osijeku se letos ne bo vršil velesajem, marveč se bodo velesajmski prostori preuredili za zasilna stanovanja. Pobudo za to izpremembo je dalo Društvo stanovanjskih najemnikov.

Visoka starost. V vasi Strmcu pri Velikih Laščah je 14. t. m. umrla 97 let stara bivša posestnica Marjeta Žnidaršičeva, ki je bila že 42 let vdova.

Pod voz je padel. Užitek 65-letni Janez Žagar iz Radne vasi pri Trebelnem je vozil s sinom Janezom iz gorice voz vina. Na ozkem cestnem prehodu je kolo zajelo moza za noge in ga vrglo pod voz.

Velika tatvina tobaka. Na cesti med Jastrebarskim in Vrapčem so v soboto orožniki ustavili štiri moške, ki so na sumu, da so izvršili drzen napad na skladišče veleprodaje tobaka Milutina Lovrića v Karlovcu ter odnesli tobaka za približno 100.000 dinarjev. Tobak so odpeljali z avtomobilom, skladišče tobaka pa zažgali.

Zapeka. Vodeči zdravniki kirurških zavodov izjavljajo, da se pred operacijami in po operacijah naravna »Franc-Jozefova« grenčica uporablja z najboljšim uspehom.

Težka nesreča pri delu. V Šmartnem ob Paki je te dni stroj zgrabil 32letnega delavca Franca Korena in mu razmesaril levo roko. Korena so prepeljali v celjsko bolnico.

Podsulo je v Dobravici pri Št. Jerneju 22-letnega mladeniča Franca Hudoklina. Kopal je v globokem peščenem rovu pesek za hišo, kamor je hotel popeljati mlado svojo družico, pa je usoda hotela drugače. Mrtvega so potegnili izpod ruševin.

Ves upravni odbor aretiran. V Odžacih v Vojvodini je bil te dni aretiran ves upravni odbor tamkajšnje hranilnice, ki je najstarejši denarni zavod v Vojvodini. Uprava je s špekulacijami in zlorabami oškodovala vlagatelje baje za celih devet milijonov dinarjev.

S strehe je padel. V Zireh se je ponesrečil 24letni sin posestnice Franc Negode. Predvčerajšnjim so pri njem popravljali streho in pri delu je Franc padel s strehe ter si zlomil desno nogo.

Sršen usmrtil otroka. V vasi Rušani blizu Virovitice so našli otroci sršenovo gnezdo in začeli drezati vanj. Kar se je zaletel velik sršen v 7letnega dečka in ga tako opikal po vratu, da je umrl.

Hitro izsleden raspečevalce 10dinarskih falsifikatov. Dne 11. t. m. se je pojavil na neki veselici v Ločiču pri Ptujju mlad fant, ki je kupoval cigarete in jih hotel plačati s ponarejenim desetakom. Ponarejeni bankovec so takoj spoznali in ga izročili navzočni patrolji, ki je fanta aretirala in odvedla v zapore ptujškega sodišča.

Priznanje našemu zdravstvu. G. John Kingsberry, član zdravstvenih ustanov in član jugoslovansko-ameriškega društva v Newyorku, je pretekli teden v spremstvu dr. Radina, člana istega društva posetil ministra za socialno politiko in narodno zdravje Ivana Pucelja, ki mu je pri tej priliki izjavil, da je ameriška podpora v sodelovanju z ministrstvom za socialno politiko in narodno zdravje veliko pripomogla k prizadevanju za narodno zdravje, tako da se Jugoslavija lahko pred vsem svetom ponaša. — Gosp. dr. Kingsberry je naglasil, da imajo tudi Zedinjene države korist od tega sodelovanja. Predstavniki Amerike so se seznanili z delom zdravstvenih zadrug, ki jim je na združni podlagi uspelo, da pospešijo delo za narodno zdravje. Minister Pucelj je sprejel to izjavo s posebnim zadovoljstvom, ker kaže, da je naš narod v polni meri zaslužil podporo in sodelovanje ameriških dobrotnikov.

Vesti iz sveta

Silen požar v Carigradu. Ogromen požar je vpepelil velike tovarniške objekte in nad 150 hiš. Škoda znaša več milijonov frankov.

Volitve v Nemčiji. Državni kabinet je sklenil, da se nove volitve za državni zbor razpišejo na nedeljo 6. novembra.

Goljufije v tobačni režiji. V glavni tobačni zalogi v Brnu so prišli na sled velikim goljufijam, pri katerih je bila tobačna režija oškodovana za približno 6 in pol milijona Kč.

Morilec francoskega predsednika Doumerja, ruski emigrant Gorgulov, je bil dne 14. t. m. usmrčen.

Vlak povozil cel bataljon vojakov. Na poti iz Sidi-bel-Adisa v Udzdu je povozil vlak cel bataljon tujske legije. Iz Alžira poročajo, da je doslej ugotovljenih 120 mrtvih in 150 ranjenih.

Človek — topovski izstrellek. Mednarodni artist Rocket se je te dni pri neki cirkuški produkciji v Budimpešta smrtno ponesrečil. Dal se je izstreliti iz posebnega topa v daljavo 30 metrov. Na cilju se je navadno ujel v mrežo. To pot pa se mu je ponesrečilo in namestu, da bi priletel v sredino mreže, je padel na njen rob, odkoder je treščil z vso silo na zemljo, kjer je obležal smrtnonevarno ranjen.

Kaznenec podedoval milijone. V Bratislavi je zaprt neki Sulko zaradi tatvine. Vodstvo zavoda je prejelo pred kratkim dopis, da je mož podedoval 10 milijonov Kč. Sulko nima nobene dediča-tekmeča in tako bo gotovo dobil ves denar, ko bo zopet na svobodi.

Sejmi.

- 26. septembra: Dovje, Rovte, Škofja Loka, Mirna peč, Mengeš, Nova vas, Zaverše, Lesce;
- 27. septembra: Koprivnik, Podbukovje, Trnava, Sv. Urban pri Ptujju;
- 29. septembra: Grosuplje, Sv. Barbara, Sv. Lovrenc na P., Marenberg, Cmurek, Šoštanj, Veržej, Vikdon, Pilštanj, Gor. Lendava;
- 1. oktobra: Podčetrtek, Sv. Lovrenc v S. g., Kostrivnica, Stari trg.

Gospodarstvo

Ivan Urek:

Letošnji vinski pridelek in cene

Nobene skupine v vrsti zemljedelcev naše države ni sedanja težka gospodarska kriza tako udarila in strla, kakor vinogradnika. Če se že razni pridelki našega poljedelstva na dajo spraviti v denar, pa služijo vsaj doma pridelovalčevim družinam za prehrano in vzdržanje. Tako so te družine obvarovane vsaj pred izgladovanjem. Tega vinogradnik nima! Strašna je slika onih vinogradniških družin, ki poleg v hribu ležečega vinograda nima nobene zemlje, črpa iz izkupička za vino, kritje vseh življenskih potrebščin, vina pa več let zaporedoma ni mogel prodati, ali ga je bil prisiljen dati po ceni, ki ni krila niti polovico pridelovalnih stroškov! Pri vseh drugih kmetijskih panogah se zamore vsaj letno-kultura spreminjati ali tudi, če se je prenakupiči, za eno leto prenehati z isto vrsto. Pri vinogradniku to ni mogoče. On je večer suženj zemlje, ki jo mora vedno enako brez prestanka obdelovati, pa če se nadeja kakega haska ali ne. Nasprotno, če mu toča vse zbiže, mora še posebno skrbno, dostikrat po več let zastojgarati v vinogradu in trošiti galico in drugo, če hoče, da mu ves nasad ne propade! To dejstvo z vsemi krutimi posledicami je vrglo vinogradnika v popolni gospodarski propad, v neizbežno prezadolenost, kateri ni kriva »nemarnost« niti »svilene nogavice« (kar zadnje čase trdijo gotovi bivši »odrešeniki« kmeta)! Tako je vinogradnik danes izločen iz vrst onih, ki so poklicani in zamorejo dajati i državi njene dajatve i vzdrževati krog sebe vse one sloje, ki so eksistenčno tesno vezani na njegovo usodol. Vprašanje ozdravitve teh žalostnih razmer ni samo vprašanje vinogradnika, temveč interes velikega dela našega naroda in splošnosti. Zato je neobhodno potrebno, da pomagajo k ozdravitvi vinogradnika vsi, zlasti tudi oni, ki iz glavnega vzroka njegove bede, to je **pre nizkih cen**, delajo navidezne momentane dobičke.

V kolikor se zamore predvideti iz poročil širom naše banovine, bo letos manj vinskega pridelka, kot je to bilo lani. Grozdje je v splošnem bolj zrelo, kot druga leta v tem času. Iz tega postoji upanje, če zadnji čas ne pride še kaj izrednega, da bo letošnji pridelek kvantitativno manjši, kvalitativno pa boljši od prejšnjega. Ako prištejemo še dejstvo, da so po donošenju novega trošarinskega zakona po veliki večini izpraznile vinogradniške kleti onega vina, ki je že več let ležalo po njih, ni nobenega razloga, da bi se cene novemu vinu ne popravile vsaj na oni višek, ki bi kril pridelovanje in nekaj bornega za prehrano vinogradniških družin. Neopbitno dejstvo je, da stane pridelovalca samega na njegovih stroških 1 liter vina 4 Din, boljše manj rodeče sorte pa tudi več. Ta cena bi bila torej minimum, iz pod katerega bi se ne smelo iti. Vinogradnik, ki prodaja danes vino izpod lastne cene, vrši samomor nad svojo eksistenco in svojo družino. In vsak, ki zlorablja bedni položaj vinogradnika s tem, da na vse mogoče načine pritiska ceno nizdol in tako iztrga že dovolj bedni in gladni deci kruh iz pred ust, je sokriv tega samomora! Dokler je vinogradnik delal ta greh na račun svojega temeljnega imetka — svoje zemlje —, ki jo je moral tako skrajno zadolžiti, je to bilo v praksi izvedljivo. Ali kakšne bodo posledice temu danes, ko je temeljni imetek že izčrpan, ves tak slepi izkupiček vina pa ne zadostuje niti za parmesečno prehrano družine, kaj šele za obdelavo v prihodnjem letu, plačanje davka, obresti itd.? Skrajno obupen čin vinogradnika, ki da pridelek po vsaki ceni, da se reši pred bobnom, da kupi družini košček kruha, ki ga že mesece ni videla

itd., bi še bil nekako odpustljiv. Ali greh onih, ki to v nebo vpijočo revščino zlorablajo, da delajo sebi dobiček, pa je neodpustljiv! Za to zamorem nujno svariti vsakega vinogradnika: »Ne obnavljaj samomora svoje družine, ne ponujaj in ne dajaj vina izpod pridelovalne cene, ker sicer ni rešitve niti tebi, niti tvoji družini! Vsem razpečevalcem in odjemalcem vin pa naj velja moj apel: Zavedajte se, da je vaša življenska usoda tesno zvezana z vinogradnikom. Če boste pomagali uničiti njega, boste s tem uničili tudi samega sebe!

Začetek letošnje vinske trgatve

Banska uprava dravske banovine razglasa: Po § 8 zakona o vinu in čl. 26 pravilnika k temu zakonu je dovoljeno, da se sme grozdje za zobjanje trgati, kadar je taka sorta dozorela. Obča trgatve grozdja za pripravljanje vina pa se ne sme vršiti pred rokom, ki ga določijo za vsako občino občinska oblastva sporazumno s sreskim kmetijskim referentom, ki o tem obvesti kletarskega nadzornika pri kr. banski upravi. Občinske uprave pa lahko dovoljujejo trgatve raznih grozdnih sort tudi pred rokom za splošno trgatve, prav tako podbiranje bolnega grozdja poznih sort in sicer sporazumno z vinogradniki, morajo pa o tem obvestiti potom sreskega načelstva kletarskega nadzornika pri kr. banski upravi.

Neupoštevanje določenih rokov, to je vsaka predčasna trgatve se kaznuje po § 30 zakona o vinu z zaporom 1—14 dni ali v denarju od 25 do 1000 Din in sicer potom sreskega načelstva.

Izkušnje zadnjih let učijo, da se boljša vina od pozne trgatve še razmeroma lahko spravijo v denar, slabša vina od prezgodnje trgatve pa ne najdejo kupca tudi po nizkih cenah in tiščijo ceno tudi dobrih vin navzdol.

Sreska načelstva so prejela navodila, naj letos strogo ravnajo po prednjih določenih zakona o vinu s pravilnikom. Opozarjajo se tedaj vinogradniki, da se v izogib posledic ravnajo po določenih vinskem zakona.

Zahvala

Veliki kmetijski praznik na Bledu dne 8. septembra t. l. je nadvse sijamo uspel in pokazal na manifestanten način narodno slogo in edinstvo. Saj so se ga udeležili v ogromnem številu vsi sloji ne samo iz Dravske banovine, marveč tudi iz drugih banovin. Prireditvenemu odboru je zato dolžnost, da se vsem, ki so pri tej veličastni prireditvi sodelovali, najpristneje zahvali za njihov trud in požrtvovalnost. Posebno se zahvaljuje vsem udeležencem v povorki narodnih noš, izjedecev in skupin, ki so največ pripomogli k slikovitosti in slavnostnemu razpoloženju na blejskem prazniku. Nadalje se zahvaljuje vsem gg. ministrom, senatorjem in narodnim poslancem, gospodu banu, g. župniku Barleju in vsem slavnostnim govornikom, osobito onim iz drugih banovin za njihovo udeležbo in bodrilne govore. Sploh vsem udeležencem najlepša hvala in na svidenje drugo leto!

Odbor.

ŽREBANJA

Tobačne srečke. 14. sept. so bile izžrebane št. 76, ser. 704. Nadalje serije: 45, 129, 719, 846, 1073, 1334, 1364, 1399, 1485, 1621, 1688, 1650, 1886, 1963, 1967, 1990, 2457, 2588, 2743, 3107, 3344, 3395, 3554, 3979, 3993, 4099, 4488, 4623, 4635, 4646, 4716, 5109, 5330, 5365, 5506, 5715, 5877, 5992, 6560, 6601, 6729, 7066, 7116, 7179, 7440, 7443, 8046, 8092, 8369, 9066, 9115, 9144, 9409, 9562, 9737, 9739, 9781, 9890, 9996.

Srečke Rdečega križa. Amortizirane so bile naslednje serije: 997, 1232, 1580, 1869, 1984, 2198, 2408, 2410, 2632, 2693, 3726, 3873, 4717, 6088, 6206, 6829, 7310, 8434, 8499, 9211. — 25 tisoč Din pa je zadela srečka št. 92, ser. 2290.

Kmet je, obrtniki in podeželski delavci!
Zahtevajte v vsakem gostilniškem lokalu, kamor zahajate in dajete zaslužka, »Kmetijski lista!

Urek Ivan, nar. poslanec:

Problem razdolžitve kmetov

Da je vprašanje razdolžitve kmetovalcev najaktualnejša zadeva sedanjega časa, dokazuje stotine člankov, anket, zborovanj, načrtov, predlogov itd. Kot član parlamentarnega odbora za donešenje tega zakona, kateremu so tovariši poslanci Dravske banovine poverili ta referat, sem vse to gibanje, članke, izjave in sklepe zasledoval s polno pažnjo in pri vsem tem ugotovil:

1. da se zadeva ni obravnavala z onega širokega vidika, v katerega spada, temveč iz naše poznane stare oskosrčnosti, brez potrebne ljubezni do stvari same in brez razumevanja, da se z razdolženjem kmetovalca ne ozdravlja samo njegova eksistenca, temveč obstoj vseh drugih stanov in splošnosti;

2. da so imeli tudi tukaj, kakor vedno in povsod, glavno besedo ljudje, ki sedanjega obupnega kmetskega življenja, kmetske bede in njegovega gospodarstva zadnjih let niti najmanje ne poznajo in zato tudi ne pojmujejo;

3. da so vsi ti razni zastopniki raznih ustanov po večini iznašali samo le stališče njih ožje družbe in zastopali zgolj samo njihove interese, ki so izhajali precej tudi iz političnih bolečin;

4. da v tem vprašanju zopet oni, ki je v glavnem prizadet in za čigar kožo se je barantalo, ni imel besede in radi njegovega gmotnega in moralnega uničenja tudi ni mogel nikjer zraven, torej bil iz soodločevanja izločen; in

5. da je bil vsak zadolženec zlasti od one gospode, ki se je cela leta deklarirala kot edina po Bogu izvoljena odrešiteljica slovenskega kmeta, pavšalno proglašen ali za pijanca, zapravljevca, nemarneža in nevrednega človeka, da bi posedoval zemljo, ki jo je zadolžil s svojo nobleso, svilenimi nogavicami itd. itd. Nasprotno pa proglašen vsak, ki ima kapital — pa naj si ga je pridobil kakorkoli — za vzor človeka, moralista itd.

Da ne bo nadaljnih nesporezumljenj in nepotrebnega razburjenja, dovolite mi gospod urednik, malo več časa in prostora, da zadevo stvarno obdelam tako, kot je ne samo od mene, temveč od večine mojih tovarišev, poslancev-borcev za izvedbo gornjena zakona pojmovana.

Pred vsem naj ugotovim dejstvo, da izvedba te akcije niti najmanj ni zamišljena (kljub nekaterim radikalnejšim predlogom) tako, da bi sedanji upniki kmeta bili tudi le najmanje oškodovani. Nasprotno, vsi, oni, ki so kmetu posodili, mu dajali blago ali obrtne izdelke na kredit, morajo vse to dobiti vrnjeno neokrnjeno. To ne zahteva zopet samo le korist teh upnikov, temveč pred vsem kmeta in cele splošnosti.

Vrnimo se za deset let nazaj. Kmet je svoje pridelke prodal lahko in precej dobro. Zlasti napreden kmet izkupička svojih pridelkov ni spravljajal v nogavice in slamnjače, temveč je vse to investiral, si zboljševal poslopja, orodja, zemljišča itd. Ves denar je dal torej zopet naprej v zaslužek drugim stanovom, kmetskimi delavcem, služinčadi, obrtnikom, trgovcem, tovarnam in nje delavcem itd. Takrat so bogateli trgovci, so si opomogli obrtniki, človeški izhajali kmetski in vsi drugi delavci in tudi uradniki so mogli biti primerno plačani.

Ta kmet je torej mesto da bi sebično in špekulativno misli samo na sebe in si zbiral sredstva samo za sebe, dal vse, kar je imel, v zaslužek in dobro drugim, torej splošnosti! Ko je stal kmet vsaj za silo dobro, je od njega dobro živel vsak drug sloj, mnogi pa so si od njega, od njegovih žuljev napravljali bogastva. In takrat ni bilo brezposelnosti, niti delavske, niti obrtniške, niti trgovske ali kakoršne koli. Ta kmet je bil edini temelj vsega blagostanja v državi. Bil pa je tudi oni, ki je vzdrževal veliko večino državnih financ. Ne samo z zemljiškim davkom, temveč z vsemi carinskimi, trošarinskimi, monopolnimi in drugimi dajatvami je bil v veliki meri največji vir državnih dohodkov. Poleg tega, da

je kot najštevilnejši v državi s svojimi družinami in delavci plačal največ dajatev državi pri sladkorju, tobaku, vžigalicah in sto drugih rečeh, je ravno s svojo podjetnostjo povzročil, da so tudi obrtniki, trgovci, tovarne in drugi zamogli z od kmeta zasluženem denarjem plačevati njim predpisane državne dajatve.

(Dalje prihodnjič.)

Tedenski koledar.

- 25. septembra, nedelja: Kleofa.
- 26. septembra, ponedeljek: Ciprijan.
- 27. septembra, torek: Kozm. in D.
- 28. septembra, sredo: Vavlav.
- 29. septembra, četrtek: Mihael.
- 30. septembra, petek: Hijeronim.
- 1. oktobra, sobota: Remigij.

Letošnja suša bo v mnogih pokrajinah imela za posledico občutno pomanjkanje krme. Razumljivo je, da bo cena krmi zato tudi letos visoka. Ker pa je cena govedi izredno nizka, se nakupovanje krme našemu živinorejcu nikakor ne izplača. Zato bo letošnje leto zopet dalo kmetovalcu dober in koristen nauk, naj on sam prideluje čim več in čim boljše krme, in to v prvi vrsti za svojo lastno živino, v drugi vrsti pa za prodaj v one pokrajine, ki bodo vsled suše ostale brez dovoljne krme! Knjiga »Več dobre krme!«, ki izide letos v Kmetijski Matici, bo nudila praktičen pouk, kako moramo gospodariti, da bodo dali naši travniki mnogo dobre krme! — Vsak ud Kmetijske Maticice, ki plača udnino v znesku 20—dinarjev (poština posebej), prejme poleg knjige »Več dobre krme!« še tri druge knjige: Veliki koledar za leto 1933, »Zadružništvo«, 2. del, in »Dom na Slemenu«, kmečko povest. — Zato naročite se na knjige Kmetijske Maticice!

Kmetska mladina naročaj in čitaj svojo edino mesečno revijo »Grudo«!

Manufakturna veletrgovina
FRAN HREHORIČ
 Ljubljana, Dunajska cesta 28
 se priporoča cenj. trgovcem pri nakupu blaga

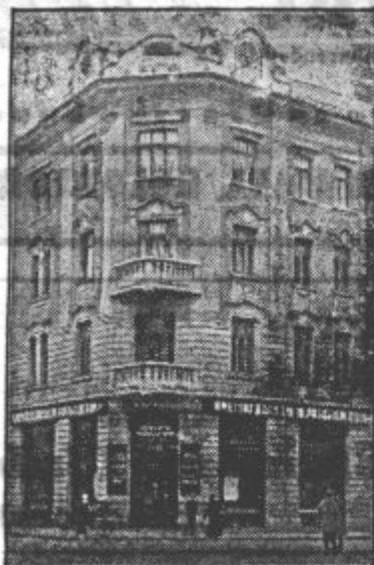
Zmerne cene!

Postrežba točna!

TISKOVINE
 vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in poceni!
TISKARNA MERKUR
 LJUBLJANA, GREGORČIČEVA 51-23
 Tel. 25-52. Telegram: Tiskarna Merkur.

Ako ste prejeli od uprave opomin za poravnavo zaostale naročnine, se naprošate, da ne odlašajte s plačilom temveč nakažite dolžni znesek čimprej po poslani vam položnici!

Kmetski hranilni in posojilni dom
 v Ljubljani
 Tavčarjeva (Sodna) ulica 1

Denar naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu

registrovana zadruga z neomejeno zavezo
 Račun pošt. hranil št. 14.257
 Brzjavljaj: „KMETSKI DOM“
 Telefon šte. 28-47

VLOGE na knjižice in tekoči račun se obrestujejo po 5 1/2%, brez odpovedi, pri trimesečni odpovedi po 7%, brez odbitka davka na rente. Stanje vlog nad 35.000.000 dinarjev // Rezerve nad 900.000 dinarjev. Jamstvo za vloge presega večkratno vrednost vlog. Vložne knjižice drugih zavodov sprejema kot gotovino brez prekinitve obrestovanja. POSOJILA daje proti poroštvu, na knjižbo in proti zastavi premičnih in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite v tekočem računu pod najugodnejšimi pogoji. **BLAGAJNIŠKE URE:** Ob delavnikih od 8—12 1/2, in od 3—4 1/2, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8—12 1/2. **Podružnici v Kamniku, Glavni trg, in v Mariboru, Slomškov trg 3**

Naznanilo!

Vljudno naznanjam, da sem kolodvorsko restavracijo v Zidanem mostu s 6. sept. opustil.

Zahvaljujem se vsem cenjenim gostom, prijateljem in znancem za obisk, naklonjenost in iskrene odnose, ki sem jih bil deležen v čemerkoli tekom mojega sedemletnega bivanja v Zidanem mostu.

Priporočam se vsem, da ostanejo moji gostje, kadar prihajajo v Ljubljano, kjer bom posebno vesel njihovega poseta in potrudil se bom zadovoljiti jih tudi s postrežbo v vsakem oziru.

Giril Majcen,
kolodvorska restavracija
Ljubljana,
glavni kolodvor

Ustanovljeno 1860.

Ustanovljeno 1860.

KAMNOSEŠKA INDUSTRIJA

Alojzij Vodnik

LJUBLJANA

(poleg glavnega kolodvora) KOLODVORSKA ULICA 34

Velika zaloga preko 400

NAGROBNIH SPOMENIKOV

vseh oblik in velikosti se razprodaja po
znižanih cenah,
dokler traja zaloga.

Izdelava novih spomenikov po lastnih načrtih najmodernejših oblik po nizkih cenah. — Sporočite naslov, da Vas obišče na domu strokovnjak in izdelava načrte po Vaši želji.

Slapar Ludvik, slikar

Ljubljana, lžanska cesta šte. 20

prevzema vsa v

slikarsko stroko

spadajočo dela

Zavarovalnica

Rosija-Fonsier

Ljubljana, Komenskega 18

sprejme zastopnike

za vse kraje Slovenije

Brezobrestna posojila

za odkup dolga, nakup in zidavo podeljuje:
„KREDITNA ZADRUGA“

LJUBLJANA

Poštni predal 307.

Sprejme zastopnike!

VSAK

zaveden kmet
bi moral
čitati naš
list!

Jabolka za prešanje.

Začenši 23. septembra 1932 nakupujem in natovorim vsak dan vsako množino kislih, zdravih jabolk za jabolčnik. Zadnje oferte pod „Eksport jabolk za jabolčnik“ na upravo lista.

Predno

si nabavite obleko, pišite trgovskemu domu Stermecki po nove vzorce in prihranili si boste mnogo denarja ter boste dobro in moderno oblečeni. Sukno, kamgarn, ševijot, in dubli meter po 40, 48, 60 Din in finejše.

**Trgovski dom
Stermecki
Celje šte. 63**

Vzorci in bogato ilustrirani cenik zastoj!

V Sloveniji pridelamo sena in žita premalo

Temu se da odpomoči!

Gnojite sedaj v jeseni njive in travnike z

Nitrofoskalom-Ruše

in

apnenim dušikom

Na 1 k. jutro 150—200 kg.

Naročajte pri Vaših zadru-
gah, Kmetijskih podružnicah,
oziroma preko Vaših občin.

Cpeko in strešnike

vseh vrst, za zidavo hiš, iz
znanih karlovskih opekarn

ILOVAC

dobavlja franko vsaka postaja po konkurenčnih cenah samo

Generalno zastopstvo za Dravsko banovino

»EKONOM« LJUBLJANA, KOLODVORSKA 7

Lep domač oves

v vsaki količini

kupuje

Ekonom, Ljubljana

Kolodvorska ul. 7.